

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

**Francisci Toleti S. R. E. Cardinalis Summa Casuum
Conscientiæ, Sive De Instructione Sacerdotum Lib. VII**

Toledo, Francisco de

Coloniæ Agrippinæ

23. De modo concedendi indulgentias in communi.

urn:nbn:de:hbz:466:1-40916

dum paralytico non solum peccata dimisit, sed eam à pœna liberauit, & adulteram à pœna capitis fecit liberam: & 2. Cor. 2. legimus Paulū remisisse aliquid pœnæ illi Corinthio. Huius remissionis mentio habetur, imò fit in Concil. Ancyran. 2. & Nicen. c. 11. & Chalce. act. 1. In quibus remissiones aliquot pœnarū factas legimus, licet non tam amplas, vt modo sunt; quia tunc illi homines feruentiores erant in bonis operibus, & minus indigebant indulgentijs, quam nos; tamen tunc indulgentiæ erant. Quæ Concilia antiquissima sunt, & idem in multis alijs Concilijs inuenitur.

De modo, concedendi indulgentias in communi.

CAPVT XXIII.

Post eius definitionem, nunc, quibus modis indulgentia concedatur, considerandum est. In cuius rei declarationem sunt aliquot prænotanda.

Primum est, duplex quantitas in aliqua pœna consideratur, vna extensionis, quæ attenditur secundum maius, aut minus tempus, quo talis pœna durat. Altera intensionis, quæ secundum grauitatem ipsius pœnæ attenditur. Potest autē esse, quod vna pœna sit maior altera quantum ad extensionem, non tamen quantum ad intensionem.

Hoc supposito; aduerte, pœnam Purgatorij esse maiorem pœna huius mundi, quæ pro peccatis datur, quantum ad intensionem, non tamen quantum ad extensionem: plus enim durat pœnitentia pro vno peccato in hoc mundo, quam in altero; tamen non est tam acerba pœna, idque merito: nam in isto mundo homo debet esse alijs intentus, & vacare operibus necessarijs ad vitam, hoc non posset præstare, si pœna vnus anni esset vna hebdomada subeunda: tunc enim deberet esse intensa multum, & homo vix posset alteri operi attendere.

Secundò, quia homo debet conseruare vitam temporalem corporis, cui multum nocet pœna multum intensa.

Tertiò, quia homo debet omni tempore bona operari, ad quod inducitur magis per pœnitentiam extensioem. In Purgatorio verò, non sic, sed pœna debet esse grauior, & acerbior,

quia

quia locus est satisfaciendi, in quo diuina iustitia exercetur. Debet etiam esse breuior, ne animæ iam Deo inseparabiliter adhærentes diuino aspectu multo priuentur tempore.

Secundò notandum est, olim in pœnitentiæ foro dari solitas pœnas graues pro vno mortali peccato: hoc enim commune erat, vt pro vno simplici mortali infligerentur septem anni pro pœnitentia, aliquando verò plures duodecim, secundum grauitatem peccati. Cuius rei aliquot sunt exempla in Conciil Eliberitano c. 5. pro homicidio casuali infligebantur quinque anni; pro voluntario verò, quia erat mortale, septem. & in c. 64. pro adulterio infligebatur pœna decem annorum: & in synodo Romana sub Syl. vt habetur 82. d. can. presbyter, fornicario sacerdoti infligebatur pœna decem annorum, & 30. q. 1. can. si quis sacerdos, habetur quòd rem cum filia spiritali habenti infligebatur pœna duodecim annorum peregrinationis, & post peregrinationem, perpetuo claudebatur monasterio. Huiusmodi sunt multi antiqui Canones. Circa quas pœnas notandum est, non respondere omnino tempus pœnæ purgatorij pœnis huius mundi: v. g. si quis imposita pœna decem annorum, & ea non impleta, obiret, non puniretur in Purgatorio decem annis; & ratio est, quia in purgatorio pœna est acerbior; & breuior pœna, quàm ad extensionem, æquatur alteri extensioni, sed minus intensæ. Rursus notandum est, non esse istam canonicam pœnam totam, qua homo propter peccatum dignus erat secundum Dei iustitiam; si enim taxandum esset demeritum, adhuc maior, & quoad intensiorem, & quoad extensionem pœna esset infligenda. Vnde fit, vt non semper illa pœna soluta, statim homo euolet ad cœlũ, sicut nec modò soluta pœna in confessione imposita, sed aliquid restat in Purgatorio soluendum.

Tertiò notandum est, ex S. Thom. dist. 20. & Alberto & Antonino, p. p. tit. 10. cap. 10. quòd indulgentia non solum remittit pœnam, quæ secundum canones infligitur, aut infligenda esset, & consequenter pœnam purgatorij, quæ ei responderet, sed & remittit pœnam, quæ secundum Dei iustitiam esset infligenda. Vnde cum remittitur pœna vnius peccati mortalis deleti quoad culpam per indulgentiam, tunc nulla pœna restat illius soluenda; cum autem remittitur pœna omnium, tunc omninò liber est homo ab omni pœna. Ista autem pœna computatur secundum dies, seu tempus huius sæculi. Ex quo intel-

liges rationem, quare in indulgentijs aliquando concedantur mille, & plures anni indulgentiarum: nam remittitur pœna, pro qua homo deberet satisfacere per mille annos pœnitentiæ in hoc mundo. Nec mireris tantam summam annorum; nam multi plura peccata mortalia mille commiserunt, & secundum canones deberent septem millia annorum in pœnitentia transigere: & si essent secundum iustitiam Dei pœnæ infligendæ; adhuc plures essent; quamvis in Purgatorio non sit ista pœna soluenda tam extensa, sed in maxima parte conuertenda in intensiorem. totum hoc deletur per indulgentiam.

Quartò, notandum est cum communi sententia contra Caiet. quod cum absolutè conceditur indulgentia, non opponendo illam particulam, *de iniunctis*, tunc valet quantum ad remissionem pœnarum, quæ in confessione nobis iniunguntur à Confessario, & quæ etiam essent iniungendæ, vel in confessione, vel in Dei iusto iudicio, & modò sub tali forma conceduntur. Ex hoc sequitur vnum illud, nimirum, quòd per indulgentias concessas satisfacit homo pœnis impostis in confessione; vt, si confessarius imposuit ei disciplinam, ieiunium, elemosynam, vel similia aliqua opera exercenda, si indulgentiam consequatur, non tenetur illas subire pœnas, ut habet Anton. loco citato, Sylu. Armill. ver. indulgentia. Duran. dist. 20. quæst. 4. & ita omnes sentiunt. Tamen optimum consilium est, illas implere pœnitentias: & quamvis multæ huius sint causæ, hæc vna est præcipua: nam per illa opera homo consequitur augmentum gratiæ; per solam verò indulgentiam pœnæ remissio fit: plus autem valet vnus gradus gratiæ, quam magna pœnæ remissio.

De modis particularibus indulgentiarum.

CAPVT XXIV.

HIs suppositis, facile erit modos plures, quibus indulgentiæ conceduntur intelligere. Hi autem sunt sex.

Primus est, cum conceditur indulgentia plenaria, & tunc remittitur pœna peccatorum mortalium remissorum, & venialium; ita vt nec vlla in hoc mundo, nec in Purgatorio maneat soluenda pro illis, si debite sit homo consecutus indulgentiam. Aliqui ponunt differentiam inter plenam, & plen-

tiorem.